

Život je lijep!

Ove godine cijeli svijet slavi „Godinu biodiverzifikacije“. Naime, ovu je godinu UN proglasio Međunarodnom godinom biološke raznolikosti. (www.cbd.int/2010/welcome/) što znači da je upućen apel cijelom svijetu da se očuva njegova biološka raznolikost i da se ispoštuju odredbe Konvencije koju su prije 8 godina potpisale članice UN-a. Konvencija pod biološkom raznolikosti ne podrazumijeva samo raznolikost i bogatstvo bića i života, već čovjekovu svijest i nastojanje da živi u čistom i zdravom okruženju štiteći i čuvajući prirodno nasljeđe. Nastojanja su u tom smislu vezana uz poticanje održivog razvoja i napretka, očuvanje ekosustava, prirodnih resursa, pa čak i ljudske populacije. U osnovi ovakve priče i akcije stoji čovjek: on je dio iznimne biološke raskoš, ali i glavni uzrok njezina uništenja. Možda je zato najbolji način razmatranja ove teme da se krene od onog njemu (čovjeku) najvažnijeg – vlastitog života.

Biodiverzifikacija je stoga nova znanstvena i etička ideja posvećena zapažanju mnogostranog prirodnog bogatstva, s ciljem uočavanja različitih pojavnosti života, i ukazivanja na ljepotu života, koji stoga, treba čuvati. Tragom te ideje, mogli bismo krenuti od pitanja – je li život uopće lijep... – što su nerijetko pitanja zbunjenih osoba našeg doba.

Bilo je epoha kada su se ljudi opirali samom životu, tvrdeći da je upravo njegova prolaznost šansa da se dospije u bolji svijet ili u stanje čiste oslobođenosti, gdje nas neće mučiti životne tegobe. Nihilisti su kasnije neodstupno smatrali svijet i život nekvalitetnima, te ih žustro odbacivali. Taj smjer ka uništenju života rezultirao je bezmilosnim idiomom *Viva la Muerte!*, te jasnim znacima i odjećom koji simboliziraju smrt. Njima se već decenijama podsmjehuju humanisti, ali su realna vizija i opasna praksa raznih terorista, koji svoj *danse macabre* igraju svakodnevno sa zbiljskim ljudima.

No, zar tomu ne treba priključiti bar i one, koji u ime svog životnog veselja, radnih uspjeha i profita love i ubijaju životinje, sijeku šume i eksploatiraju ljude?! Ti okrutni postupci neposredno opsjedaju vitalizam.

Srećom, negiranju života suprotstavljene su prirodne i medicinske znanosti te filozofija. One smatraju da je život lijep. A sada se podvlači i argument raznovrsnosti života. Toliko je toga na svijetu i u životu da je nemoguće jednoznačno reći tko je i što od toga najvažnije. Zato nova ideja biodiverzifikacije nabraja razna bića i vrste koje treba uzeti u obzir pri razmatranju životnih bogatstava. I ne samo to; biodiverzifikacija, prije svega, traži otvaranje očiju, uma i duše, da bismo se suočili s raznolikošću i brojnim uzorcima životne mase i moći. A sve je to lijepo. Zato se očekuje da će se u tom novom istraživačkom otkrivanju svijeta oko nas javiti i zadovoljni smijeh. Smatra se da ljudi izvorno posjeduju ljubav za živo, te da je zadaća znanosti, učitelja, liječnika, bioetičara da im uzmognu razviti taj plemeniti duh.

Trebamo se podsjetiti i postati svjesni svih svjetskih ljepota i sačuvati ih onakvima kakve jesu. Ne smijemo dozvoljavati da se narušava i bezmilosno kvari Priroda. Ljudi moraju razvijati skrb za Prirodu; do sada su je previše napadali. Sada je trebamo istinski zavoljeti kao svoju Majku. Znanost pokazuje da je sve u Prirodi važno i originalno. Od mikrosfere do cjeline makrokozmosa suočavamo se sa bezbroj neobičnih oblika, a sve je to jedinstveno u strukturi, u relaciji, u dinamici, u međusobnoj povezanosti. Znanstveni i ljudski obzori su filozofski temelj biodiverzifikacije. To novo učenje kaže da je neophodno, za sve nas, da sačuvamo specifične životinje i biljke u svakom dijelu Zemlje, jer je svaki predio lijep na svoj način i živi kroz svoju cjelovitost, koja

je njemu uzduh vitalnosti i daje mu dostojanstvo. Ovo je važno braniti isto kao i slobodu ljudskog duha.

Otkrivanjem bioljepota i uzdržavanjem od povrede prirodnoga kraja i autentičnih bića i raslinja, podržava se razvoj nove vrste ljudske harmonije i neupitnog morala. Za dobro ljudsko življenje neophodni su upravo ljubav i povezivanje s Prirodom, ali su, isto tako, za to nužna i poznavanja i pravilno korištenje resursa.

Cilj suvremenog svijeta nije antropocentrizam i zaboravljanje drugih živih bića i snaga, ali nije niti zapostavljanje ljudske zbilje i potreba. Ljudi, najbrojnija razvijena bića na Zemlji, trebaju sve bolje životne uvjete i visoku skrb za svoje zdravlje. Domena zdravlja čovjeka je najvažniji biološki i etički čimbenik ljudske spoznaje i tumačenja. Liječnici su najraširenija i najpotrebnija profesionalna skupina na svijetu (osim učitelja, koji pripremaju mlade za skrb o svome životu i zdravlju). Tako su medicinska istraživanja i praksa značajni dio velike ideje o ljepoti života i nužnosti njegovog umnog čuvanja.

Sve to treba sagledavati u široj perspektivi; hladna racionalnost mora biti dopunjena toplom životnom osjećajnošću. Najduhovnije i najuzvišenije kod čovjeka danas je upravo plemenita nova afirmacija života, pjevanje jedne takve ode radošti. Podsjetimo se riječi kineskog mudraca (17. stoljeće) Huna Zaccana, da će jedna dobra misao potaknuti suglasnost u cijelom svijetu, a da će se trun emocionalne čistoće osjećati za sva vremena. Uostalom, to je pisac koji je napisao: „Da se razboliš i tek potom priznaš zdravlje bogatstvom, da zapadneš u brige i tek potom spoznaš da je sreća u miru – to nije dokaz mudrosti“. Velika mudrost naše ere je svijest o ljepoti svijeta i života.

prof. dr. sc. Kiril Temkov
prof. dr. sc. Jasminka Pavelić